

U zemljama regije, zbog zastarjelosti i nezadovoljavanja standarda EU-a, treba obnoviti ili ugasiti 13 termoelektrana.

Nedavno istraživanje Fondacije „Mreža za promjene jugoistočne Evrope“ pokazalo je da bi se u zemljama regije zbog zastarjelosti i nezadovoljavanja standarda Evropske unije, trebalo obnoviti ili zatvoriti 13 termoelektrana (TE).

Iz Brisela je poručeno da bi zemlje jugoistočne Evrope trebale intenzivnije početi koristiti obnovljive izvore energije da bi do 2050. godine ispunile cilj od 80 odsto smanjenja emisije štetnih gasova.

Ovu poruku iz Brisela, tvrdi direktor Termoelektrana Kakanj Hasan Čaušević, treba ozbiljno shvatiti.

On smatra da postoji realna šansa da se neke termoelektrane u regionu zatvore, jer se kasni u obnavljanju pogona tih elektrana, ali istovremeno smatra da bi zatvaranjem istih region ubrzo ostao bez dovoljno električne energije.

“Region u ovom trenutku ima dosta dobru energetska neovisnost, naročito mi u BiH. Tu već nastaje problem, jer bi se morala naći zamjena ovim proizvodnim kapacitetima“, istakao je Čaušević i dodao da Elektroprivreda BiH već ima u planu izgradnju ovih zamjenskih kapaciteta.

EU standardi

On je kazao da se u ovim planovima radi o izgradnji bloka 7 u TE Tuzla i bloka 8 u TE Kakanj, koji bi doprinijeli povećanju energetske efikasnosti i smanjenju zagađenja okoline. On je svjestan da, kada su u pitanju termoelektrane u BiH, one u trenutnom stanju ne mogu zadovoljiti EU standarde.

“Mi smo potpisnici određenih sporazuma. BiH je primjera radi dužna do januara 2018. godine izvršiti redukciju emisije prašine (SO_x i NO_x) na nivo ispod 20 miligrama, što je TE Kakanj jedina u regionu uspjela“, tvrdi Čaušević.

Direktor TE Kakanj je ipak zaključio da BiH ozbiljno kasni u obnavljanju kapaciteta i prilagođavanju EU standardima, te da postoji realna opasnost zatvaranja nekih termoelektrana.

Profesor i voditelj rudarskog odsjeka na Rudarsko-geološkom fakultetu u Tuzli, Edin Delić, ne vjeruje da će politike u regionu žrtvovati energetiku da bi donekle ubrzale kretanje u Evropskim integracijama.

On smatra da je energetska sektor izuzetno važan za države koje se pominju u ovom kontekstu.

“Osim direktne dobiti, zapošljavanja i direktnog razvoja na temelju ovih postrojenja(termoelektrana), treba imati u vidu da je energetska sektor „baza“ za većinu

drugih djelatnosti u regionu“, tvrdi Delić.

Ipak, ne isključuje mogućnost zatvaranja termoelektrana u regionu i navodi koje okolnosti bi mogle dovesti do toga.

“U prvom redu su energetske potrebe one koje određuju broj termoelektrana u nekoj zemlji. Zajedničko za zemlje u kojima se dovode u pitanje energetske kapacitete je neadekvatno ili nepostojeće strateško planiranje u energetici, te nije moguće konzistentno tumačiti potrebe za ovim energetske kapacitetima“.

Drugi razlog, mišljenja je Delić, može se promatrati kao kombinacija tehnološkog zastarijevanja, okolinskog uticaja i energetske efikasnosti.

“Na području Evropske unije na snazi je BAT princip („best available technologies“), po kome se u konkretnom slučaju električna energija mora proizvoditi iz postrojenja koja su danas najbolje raspoložive tehnologije. Sva postrojenja u ovim elektranama su zastarjela, a indikativno je da se obnavljanje postojećih i nabavka novih kapaciteta uglavnom obavljaju iz Kine, što će dovesti u pitanje i zadovoljenje BAT principa za nova postrojenja. Na tržište EU neće biti moguće plasirati električnu energiju koja ne zadovoljava standarde okolinske i energetske efikasnosti, a procjene potreba tržišta zemalja u kojima se nalaze ove elektrane ukazuju na mogući višak električne energije koja se neće moći izvoziti“.

Prema njegovim riječima termoelektrane u regionu moraju krenuti u supstituciju svojih kotlova i proizvodnih linija.

“Obnavljanje termoelektrana znači ugradnju kotlova i rekonstrukciju proizvodnih linija tako da se zadovolji princip BAT. U našem slučaju to bi značilo da su postrojenja u ovim elektranama potpuno neupotrebljiva. Moderna termoenergetska postrojenja obavezno imaju sisteme za odsumporavanje, efikasne filterske sisteme za čvrste čestice, povišenu energetske efikasnost kotlova, kogeneracijska postrojenja i niz drugih tehnoloških elemenata“.

Kamen spoticanja

Delić je napomenuo da je važno da se ponovo ne napravi greška i nabave postrojenja koja nisu danas najmodernija i koja će za par godina ponovo postati kamen spoticanja u radu ovih elektrana.

Opstanak i razvoj energetske sektora u regionu, zaključio je Delić, biće moguć samo ako odgovorni za planiranje energetske sektora u cijelosti shvate „mapu evropskog puta“ uključivanja u evropsku energetske zajednicu.

“Nastavi li se po dosadašnjoj praksi mislim da će biti izvjesno uskoro da ćemo imati elektroenergetska postrojenja koja neće imati kome isporučiti viškove energije“.

Hrvatski poslanik stranke OraH (Održivi razvoj Hrvatske) u Evropskom parlamentu, Davor

Škrlec, je Al Jazeera rekao da su sve države u regiji članice Energetske zajednice koja prema potpisanom ugovoru ima određene obaveze.

“Sve države u regiji su članice Energetske zajednice koja je prema potpisanom Ugovoru obvezna implementirati Treći energetske paketa, i opšte energetske-klimatsku politiku EU“. Smatra da bi zatvaranjem starih termoelektrana na ugljen u regiji dugoročno doprinijelo smanjenju troškova javnog zdravlja, što znači pozitivan učinak na državni budžet, ali i otvaranje novih radnih mjesta u sektoru obnovljivih izvora energije, energetske efikasnosti, te poticaj za inovacije i primjenu novih tehnologija.

Mišljenja je da kod termoelektrana koje su već decenijama u pogonu, što većina u regiji jeste, investicija u ugradnju filtera je neisplativa te se mora planirati njihovo zatvaranje i dekomisija.

“Alternativa u izgradnji novih nije opravdana zbog ugljena niske kalorične vrijednosti (lignit) i obveza poštivanja smanjenja emisija CO₂. Taj ugljen je najbolje ostaviti pod zemljom za buduće generacije dok se ne razviju tehnologije koje će omogućiti njegovo iskorištavanje bez štetnih emisija u okoliš. Postojeće tehnologije koje se reklamiraju kao „tehnologije čistog ugljena“ to nažalost još uvijek nisu i predstavljaju samo marketinški trik kompanija koje svoje proizvode žele prodati nerazvijenim zemljama“.

Čista energija

Na pitanje da li je realno očekivati da se termoelektrane zatvore do rokova koje je zadala EU, između 2020. i 2030. godine, Škrlec je odgovorio da je to dovoljno za transformaciju energetske sektora uz ostvarivanje svih uslova energetske sigurnosti.

“Postavljeni rokovi su tako definirani da se mogu ostvariti. Međutim potrebno je ukloniti određene predrasude i iskoristiti Energetsku uniju kao mehanizam za regionalnu i makroregionalnu saradnju i to ne samo u operativnom smislu nego i u strateškim planovima, jer će posljedica te saradnje biti proizvodnja čiste energije, veća makroekonomska stabilnost država u regiji te jeftinija energija za građane i industriju“.

Zaključio je da alternative termoelektranama postoje i da je za sigurni i održivi tranzijent potreban prirodni gas.

“Zato je diverzifikacija dobavljača i dobavnih pravaca za prirodni gas jedan od prioriteta Evropske energetske unije, ali se ne smije zaboraviti koja je zapravo uloga prirodnog plina i da klimatske ciljeve možemo ostvariti samo čistom energijom. Ne smijemo zanemariti energetske efikasnosti jer za svakih jedan odsto uštede energije, EU smanjuje svoju ovisnost o uvozu energije za dva odsto. Indirektni efekt na nove poslovne mogućnosti i otvaranja radnih mjesta je takođe veliki“, zaključio je Škrlec.

Izvor; Biznis.ba